

M E D E D E L I N G

Plantenatlas Zuid-Limburg

Deel 4. Struikheien Groot warkruid gezocht

Zoals al eerder vermeld in het Natuurhistorisch Maandblad wordt momenteel gewerkt aan een vervolg op de atlas van de Zuid-Limburgse flora uit mei 1997 (BLINK, 1997). Geef daarom zo veel mogelijk uw plantenwaarnemingen door. In de maand september wordt aandacht gevraagd voor Groot warkruid (*Cuscuta europaea*) en Struikheien (*Calluna vulgaris*).

Struikheien

Struikheien [figuur 1a] is een sterk vertakt, groenblijvend dwergstruikje. De steelloze blaadjes zitten in vier rijen langs de stengel op korte zijscheuten van de hoofdstengels. De vele roze tot paarsrode bloemen staan in losse aarachtige bloeiwijzen in de oksels van de hoogste scheuten, aan het einde van de takken. De plant kan 30-100 cm hoog worden en bloeit van juli tot september (VAN DER MEIJDEN, 2005). Struikheien komt volgens BLINK (1997) in 86 kilometerhokken voor [figuur 1b]. Op de Brunsummerheide groeit deze plant massaal, elders in Zuid-Limburg zijn er slechts kleine groeiplaatsen. In het verleden kwam de plant hier vaker voor. BRUNA (1969) meldt hier in het Natuurhistorisch Maandblad over dat: "heide in ons gewest (op het Krijt- en lössgebied) vaker voorkwam dan nu. Men denke aan namen

als Eperheide, Heyenrath en Crapoelsheide of westelijk Bergseheide, Kerensheide of Graetseheide. Dit geldt gebieden met meest zavelachtige bodem plus grind, dus licht zuur".

Groot warkruid

Warkruid (*Cuscuta spec.*) wordt in de volksmond ook wel Duivelsnaaigaren genoemd. Het zijn warrige, bleke parasitaire planten, ze hebben geen bladgroen en stengels met zuignapjes. Bladeren zijn niet aanwezig, soms wel wat kleine schubjes. De bloemen staan in kluwens. Uit Limburg zijn drie soorten warkruid bekend. Behalve Groot warkruid kan ook Klein warkruid (*Cuscuta epithymum*) en Veldwarkruid (*Cuscuta campestris*) worden aangetroffen. De twee laatste soorten komen allebei in Zuid-Limburg in slechts zes kilometerhokken voor (BLINK, 1997).

Groot warkruid [figuur 2a] groeit voornamelijk op Grote brandnetel (*Urtica dioica*), maar bij afwezigheid wordt ook wel Hop (*Humulus lupulus*) als gastplant gebruikt (WEEDA *et al.*, 1988). Veldwarkruid is vooral te vinden in akkers, parasiterend op verschillende plantensoorten, terwijl Klein Warkruid op heide- en bremsoorten groeit, en op kalkhoudende bodem vooral op Geel walstro (*Galium verum*),

Grote tijm (*Thymus pulgioides*) en Gewone rolklaver (*Lotus corniculatus*) (VAN DER MEIJDEN, 2005). De stengel van Groot warkruid is groen of geelachtig, vaak rood aangelopen en dikker dan de dunne stengels van Klein en Veldwarkruid. De kelkklippen zijn stomp. De bloemkroon eerst buis-klokvormig, snel kroesvormig en geelachtig wit of roodachtig. De kroonbuis is ongeveer even lang als of iets langer dan de driehoekige, vrij spitse tot stompe kroonslippen. Veldwarkruid heeft een wijd klokvormige bloemkroon. Klein warkruid heeft evenals Groot warkruid een buis-klokvormige bloemkroon, maar spitsere kroonslippen. De vrucht van Groot warkruid is bolvormig en vaak naar boven toe kegelvormig versmald (VAN DER MEIJDEN, 2005). De plant kan één tot enkele meters hoog in de vegetatie klimmen.

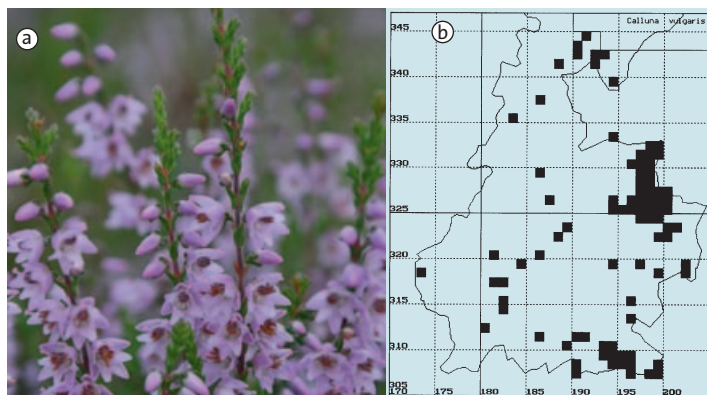
Volgens de Atlas van Blink groeit deze plant in 62 kilometerhokken [figuur 2b], vooral langs de Maas en de Geul (BLINK, 1997). Het is een soort van oeverruigten, struwelen en lichte oeverwalbossen op vochthoudende, voedselrijke, meestal zandige grond. (WEEDA *et al.*, 1988). Vooral de gastheer en standplaats helpen bij het determineren van de verschillende soorten warkruid.

Waarnemingen doorgeven

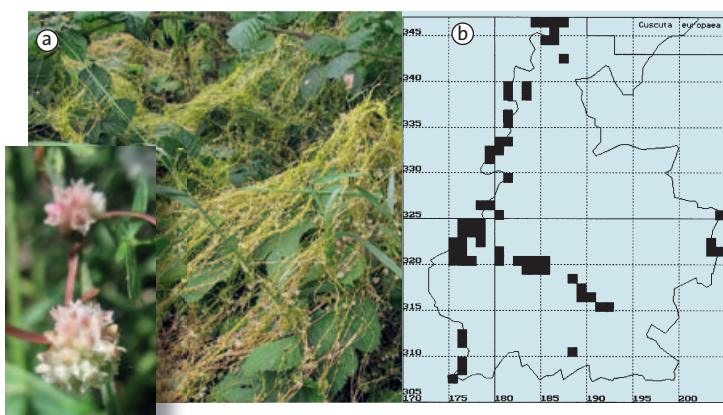
Wij roepen u op om uw waarnemingen zo veel mogelijk door te geven. De waarnemingen kunt u sturen naar: Jan Egelmeers, Wardehofplein 5c, 6229 BA Maastricht, e-mail: egelmeers1@home.nl of Marian Baars, Klokbekestraat 20, 6216 TR Maastricht, e-mail: mjbaars@hotmail.com.

Marian Baars,

Plantenatlasproject Zuid-Limburg

FIGUUR 1
Struikheien (*Calluna vulgaris*) op de Brunsummerheide (foto: O. Op den Kamp) met b) de verspreiding volgens BLINK (1997).

FIGUUR 2
Groot warkruid (*Cuscuta europaea*) (foto: N. Harle), met detail bloem (foto: M. Baars) en b) de verspreiding volgens BLINK (1997).

Literatuur

- BLINK, E.N., 1997. Atlas van de Zuid-Limburgse flora 1980-1996. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- BRUNA, M., 1969. Graasvlakten tijdens de ijstijd in Zuid-Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 58(4): 58-63.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. Heukels' Flora van Nederland. Drieëntwintigste druk. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.
- WEEDA, E.J., R. WESTRA, CH. WESTRA & T. WESTRA, 1988. Nederlandse oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties 3. IVN, VARA, VEWIN, Amsterdam.